

Tankesmedjan SeniorKraft – en kort historik

När Tankesmedjan Seniorkraft – då under namnet Seniorkraft - bildades våren 2003 var det som en reaktion på ett samhällsklimat där de äldre alltmer kommit att uppfattas som en börda som stod i vägen för den yngre generationen och vars insatser på arbetsmarknaden nedvärderades. Ungdomskulturen stod på topp och i media framställdes ofta de äldre som ett problem. Framförallt fyrtioåringarna, som då började uppnå pensionsåldern, stod i skottgluggen för debatten och beskrevs som jätteproppen Orvar eller som ”köttberget av 40-talister som vi 60-talister ska föda”,¹ dvs. som en kommande ekonomisk katastrof. Att de äldre var betydligt friskare än förr och kunde vara en möjlighet och en fortsatt värdefull resurs för samhället – om de tilläts vara det - lyftes sällan fram i debatten.

I de stadgar som fastställdes vid föreningens konstituerande möte 2006 fastslås att

- *Seniorkraft är en opolitisk ideell förening. Dess syfte är att verka för att de äldres kunskap och livserfarenhet tas till vara och att öka insikten om den viktiga roll som människor i den s.k. tredje åldern (+55) kan och bör spela i samhället till nytta för alla.*

Ett av Seniorkrafts första projekt kom att gälla ett *samarbete över generationsgränserna* i miljöfrågor tillsammans med ungdomar verksamma i Fryshuset. Samarbetet startade våren 2005 och pågick till slutet av 2007 då projektet slutredovisades. Många av deltagarna i projektet hade aldrig tidigare deltagit i en grupp inom åldersspannet 17-78 år som på likvärdiga villkor diskuterade sakfrågor. Projektet blev så framgångsrikt att Stockholms miljöförvaltning begärde av projektet ett informationsmaterial som skulle kunna användas för att stimulera andra förvaltningar att starta liknade flergenerationsprojekt.

Seniorkraft har genom åren lagt ner stora ansträngningar på frågan om *åldersdiskriminering i arbetslivet* tillsammans med SPF, PRO och LSU (Lagrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer). Enligt EU-direktiv skulle samtliga EU-länder före 2003 ha infört en lag mot diskriminering i vid mening för att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskrivande identitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Först 2008 lade regeringen fram ett förslag som dock var begränsat till det minimum som EU krävt i direktiven. I flera paragrafer i lagförslaget stod att ”förbudet gäller dock inte diskriminering som har samband med ålder”. Det var en formulering som skulle kunna tolkas som att samhället inte hade några invändningar mot åldersdiskriminering i arbetslivet. Samtliga fyra organisationer arbetade då gemensamt fram en utredning med exempel på åldersdiskriminering *Den bortglömda diskrimineringen* som presenterades i artiklar och för politiska företrädare samt uppvaktade 2008 arbetsmarknadsutskottet som arbetade med lagförslaget. Påtryckningarna gav uppenbarligen resultat och den nya diskrimineringslagen trädde i kraft den 1 januari 2009 med mycket starka begränsningar i skyddet mot diskriminering i arbetslivet på grund av ålder.

Seniorkraft arrangerade 2010 ett heldagsseminarium på Dramaten med ett tema som är talande för det då rådande samhällsklimatet. ”Att återvinna våra ”äldresopor” - från skräphög till resurs”.² I seminariet deltog såväl skådespelare som företrädare för näringsliv, forskning

¹ Uttalandet om köttberget gjordes av dåvarande finansminister Per Nuder 2004 och blev mycket omdiskuterat. Ordet ”köttberg” är hämtat från den europeiska jordbrukspolitikens och betyder helt enkelt överproduktion av kött som det inte finns någon marknad för.

och politiska partier. Seminariet var inriktat på frågor om den stora ökningen av antalet äldre, deras hälsa, sysselsättning och attraktionskraft på arbetsmarknaden.

Frågan om *äldres representation i de politiska församlingarna* har varit en central fråga för Seniorkraft alltsedan dess bildande. Redan 2006 anordnade Seniorkraft en utfrågning med samtliga riksdagspartier i denna fråga; en hearing som sändes i sin helhet i SVT24. Frågan har därefter drivits av Seniorkraft genom kontakter direkt med eller i brev till de politiska partierna inför val till riksdagen 2014, 2018 och 2022.

Den 9 oktober 2016 ändrades föreningens namn till Tankesmedjan SeniorKraft med anledning av upptäckten att det fanns ett konsultföretag med namnet Seniorkraft. En mindre förändring gjordes vid samma tidpunkt i formuleringen av föreningens syfte.

- *att verka för att äldres kunskap, kapacitet och livserfarenhet tas tillvara och att öka insikten om den viktiga roll som människor i den tredje åldern spelar i dagens samhälle.*

Under 2016 påbörjade Tankesmedjan ett *mentorprojekt* i syfte att träna studerande vid SFI (Svenska för invandrare) att tala svenska samt att öka deras förståelse för svenska förhållanden och värderingar. Detta projekt har sedan dess pågått varje termin fram till dess att pandemin våren 2020 förhindrade fortsatt verksamhet. Mentorerna har utarbetat underlag till ett tjugotal teman som bedöms intressanta för nyanlända.

Seniorkraft har genom åren haft direktkontakter med företrädare för de politiska partierna såväl i riksdagen som i Stadshuset i Stockholm. Våren 2018 intervjuade Seniorkraft samtliga politiska partier i Stockholms stadshus om deras syn på äldreomsorg, äldreboende, anhörigvård och digitalt utanförskap bland äldre. Underlaget från dessa intervjuer har använts i interna utredningar och analyser som Tankesmedjan har gjort i syfte att öka vår egen kunskap och som ett led i opinionsbildning.

Under det senaste decenniet har synen på de äldres roll på arbetsmarknaden märkbart förändrats samtidigt som antalet äldre fortsätter att öka. Flera studier har kunnat konstatera att det skett en klar omsvängning i samhällsklimatet som innebär att den äldre delen av befolkningen har fått ett betydligt större spelrum på arbetsmarknaden och att deras attraktionskraft och arbetskraftsdeltagande har ökat markant.³

Mot denna bakgrund inleddes ett arbete inom Tankesmedjan hösten 2020 i syfte att ta fram ett underlag för en ny Policy för verksamheten. Målsättningen var att se över syfte, målgrupper och prioriteringar⁷

I den Policy som Tankesmedjan SeniorKraft beslutade 2021-05-20 har syftet med föreningens verksamhet utökats enligt följande

- *att verka för att äldres kunskap, kapacitet och livserfarenhet tas tillvara och att öka insikten om den viktiga roll som människor i den tredje åldern spelar i dagens samhälle, samt*

² Seminariet hade blicken inställd på 2020: I programmet från 2010 sägs följande. "År 2020 är 2 miljoner svenskar 65+. En generation betydligt piggare än föregående generationer. Tar samhället tillvara de resurser som de representerar?"

³ Se t ex Sysselsättning bland äldre (AMF februari 2020); Sveriges Riksbank: Varför ökar arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen bland äldre? (Rapport nr 2, 25 februari 2020); Äldre har aldrig varit yngre – åtgärder för ett längre arbetsliv (SOU 2020:29)

- *att driva frågor av betydelse för de äldres liv, hälsa och livskvalitet.*

Hela den nya policyn finns att ta del av under flik ... på denna hemsida.